

Uszak siwy

(*Crossoptilon auritum*)

- życie w trwałym związku

Arkadiusz Zając

Prezentowany osobnik pochodzi z ekspozycji poznańskiego zoo.
Fot. Arkadiusz Zając

Uszak siwy, nazywany także uszakiem niebieskim lub mongolskim, należy do rodziny bażantowatych (*Phasianidae*), w obrębie rzędu kuraków (*Galliformes*).

Drugi człon nazwy gatunkowej „auritum” pochodzi od łacińskiego słowa „auris”, oznaczającego ucho. Opisu naukowego dokonał w 1811 roku wybitny niemiecki badacz i podróżnik-przyrodnik prof. Peter Simon Pallas. Pierwsze okazy zostały sprowadzone w 1929 roku do Parku Zoologicznego Jeana Delacoura w Cleres we Francji.

Dorośle uszaki siwe są dużymi ptakami. Osiągają 89–96 cm długości ciała, z czego 49–56 cm stanowi ogon. Kogut waży 1,7–2,1 kg, podczas gdy kura 1,4–1,9 kg. Uszaki są jedynymi bażantami, u których nie występuje tak wyraźny i powszechny w całej podrodzinnie bażantów (*Phasianinae*) dymorfizm płciowy. Osobniki obu płci posiadają identyczne, niebiesko-szare ubarwienie. Wierzch głowy jest pokryty czarnymi piórkami, tworzącymi charakterystyczną czapeczkę. Podbródek oraz pęczki piór, rozciągające się od nasady dzioba aż po tył głowy, mają barwę białą. Wystające i skierowane ku górze do złudzenia przypominają długie uszy, stąd wzięła się ich nazwa rodzajowa – uszaki. Lotki pierwszorzędowe są brązowe. Niebiesko-szare, centralne sterówki przypominają pióra, jakie występują u strusi, ze względu na rozszczepione promienie. Peryferyjne pióra ogona od nasady do 2/3 długości zabarwione są na biało i posiadają czarny koniec o granatowym połysku. W ogonie występują jeszcze niemal całe czarno-szare pióra, lśniące granatowo-zielono. Żółte tęczówki otoczone są intensywnie czerwonymi płatkami skórnymi. Zakrzywiony na końcu dziób jest wydłużony i ma rogowo-czerwony kolor. Skoki czerwono-różowe, zaopatrzone w ostrogi. Barwne upierzenie uzyskuje jesienią, w pierwszym roku życia.

Jednakowa szata samca i samicy sprawia, że rozróżnienie płci bywa niejednokrotnie problematyczne. Oczywiście kogut jest zwykle nieco większy i cięższy od kury, ma również masywniejszą głowę i nogi, dłuższy i szerszy dziób oraz rozleglejsze obrączki oczne. Nie są to jednak cechy pozwalające w pełni rozpoznać osobniki. Najlepsze w identyfikacji okazują się być ostrogi, znajdujące się na skokach ptaków. Samiec rozwija duże wyrostki kostne, natomiast u samicy są one małe lub nie występują.

Ojczyzną uszaka niebieskiego są północno-zachodnio-środkowe Chiny, gdzie najlicz-

niej jest spotykany w północno-wschodnim Tybecie, południowo-zachodniej Ningsia oraz w następujących prowincjach: południowym Gansu, północno-wschodnim Cinghaj oraz północno-zachodnim Syczuanie. Występuje również w Himalajach i centralnej Mongolii. Zasiadła regiony górskie położone na wysokości 1500–5000 m n.p.m., przekraczając górną granicę lasu. Najchętniej przebywa w rzadkich lasach iglastych i dęb-

wych oraz w zaroślach jałowcowo-rododendronowych i na wysokogórskich łąkach.

Kurak ten doskonale biega, natomiast niechętnie lata i to na niewielkie odległości. Nocuje na gałęziach drzew. Poza sezonem rozrodczym żyje w małych lub dużych stadach, niekiedy liczących powyżej 100 ptaków. Grupy składają się z osobników w różnym wieku, odmiennej płci, a sporadycznie nawet gatunku. Ptaki wspólnie poszukują po-

Samica z ateńskiego zoo. Fot. G. Reclos

